

Beslutning om anvendelse af spildevandsslam indeholdende PFAS

22/10288 Åben Sag

Sagsgang

MTU

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede den 21. marts 2023, at der skulle udarbejdes en sag om retningslinjer for anvendelsen af spildevandsslam indeholdende PFAS i Norddjurs Kommune. På den baggrund har forvaltningen udarbejdet nedenstående forslag til retningslinjer med fokus på at beskytte drikkevand og afstrømning til vandmiljøet.

Der skal tages stilling til om:

- Forvaltningen fortsat skal følge Miljøstyrelsens vejledende retningslinjer for slam med PFAS

Eller om forvaltningen ud fra et forsigtighedsprincip skal anvende en anden linje hvor:

- Slam med PFAS som udgangspunkt ikke accepteres indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og vandværkers indvindingsoplande (IOL) med mindre særlige forhold taler for, at det kan ske uden risiko.
- Krav til udbringning på øvrige arealer skærpes så udbringning på arealer, der hælder mod søer og vandløb med en hældning på over 6 procent, som udgangspunkt undgås.

Norddjurs Kommune modtager hvert år ansøgninger om udbringning af slam på marker. Slammet modtager landmændene mod betaling, og det bruges som alternativ til gødning, da slam har et højt indhold af fosfor. Udover at slam indeholder næringsstoffer, indeholder det også tungmetaller, miljøfremmede stoffer, hormoner, medicinrester og PFAS-forbindelser. Der gives normalt tilladelse til alle ansøgninger, medmindre de ikke overholder krav til grænseværdier i slambekendtgørelsen. Oftest er det de samme landbrug, der modtager slam.

Før slam må udbringes, skal det analyseres for en række stoffer. Der er primært fokus på tungmetaller samt visse miljøfremmede stoffer. Der analyseres ikke for hormonstoffer, antibiotika og andre medicinrester. De parametre, der skal analyseres for, fastsættes af Miljøstyrelsen. Der kan

således komme fokus på nye problematiske stoffer i slam - særligt forskellige miljøfremmede stoffer. Senest er der kommet fokus på PFAS.

PFAS-forbindelser er svært nedbrydelige stoffer, der ikke umiddelbart binder sig til jordpartikler. Derfor er der en sandsynlighed for, at stofferne udvaskes til drikkevand. PFAS kan dog også optages af afgrøder og derved indgå i fødevarer enten direkte eller som foder for husdyr.

Der er ikke fastsat grænseværdier for PFAS-forbindelser i spildevandsslam, men Miljøstyrelsen har udsendt nogle vejledende krav. Disse krav er meget lempelige i forhold til de krav, der stilles til drikkevand.

Miljøstyrelsen har undersøgt 278 boringer for PFOS stoffer og fundet forbindelserne i 20 procent af boringerne, heraf var 4 procent over grænseværdien. Der er ikke fundet PFOS i prøver på Djursland.

I det nye forslag til retningslinjer har forvaltningen fokuseret på kommunens grundvandsressourcer, da sundhedsrisikoen her vurderes at være størst. Herudover fokuseres også på udbringning på vandløbsnære arealer med hældning mod vandløb eller søer, hvor slam kan udvaskes direkte til vandmiljøet.

Retningslinje for områder med drikkevandsinteresser

Forslag til en ny retningslinje for udlægning af slam på marker, hvor der er drikkevandsinteresser:

- Slam med PFAS må som udgangspunkt ikke accepteres indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og vandværkers indvindingsoplande (IOL) med mindre særlige forhold taler for, at det kan ske uden risiko.

I vurderingen har forvaltningen særlig lagt vægt på den store forskel, der er mellem den gældende grænseværdi i drikkevand og den vejledende grænseværdi, der er for slam, at PFAS kan udvaskes, samt at der allerede findes PFAS forbindelser i en stor andel af de grundvandsboringer, der er undersøgt af Miljøstyrelsen.

Retningslinjer for øvrige arealer

Slam kan som udgangspunkt anvendes på alle landbrugsarealer. Der er dog enkelte undtagelser. Der må normalt ikke udbringes slam på arealer, hvor der i samme dyrkningssæson skal dyrkes rå fortærbare afgrøder, typisk grøntsager. Arla forbyder også brug af slam på arealer, der drives af landmænd, der leverer mælk til dem. Slam må ikke anvendes på økologiske landbrug.

For de øvrige arealer er der ingen særlige restriktioner. Forvaltningen har ikke undersøgt, hvad der dyrkes på de arealer, der modtager slam, men de fleste modtagere har ikke husdyr og derfor vil de typisk producere kornafgrøder til foder, konsum eller specialafgrøder. Ud fra det nuværende vidensgrundlag er det derfor ikke muligt at differentiere brug af slam på øvrige arealer. I enkelte tilfælde udbringes der slam på arealer, der hælder ned mod vandløb eller søer. I de tilfælde kan der være risiko for at slam eller stoffer fra slam kan skylles ud i vandløbet. Denne risiko kan minimeres ved at friholde de sidste 20 meter ned mod vandløb/sø for udbringning af gylle.

Derfor foreslår forvaltningen, at krav til udbringning på øvrige arealer skærpes så udbringning på arealer, der hælder mod søer og vandløb med en hældning på over 6 procent, som udgangspunkt undgås de første 20 meter fra vandløb/sø.

Notat om håndtering af spildevandsslam i andre kommuner er vedlagt.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Der er sammenhæng til grundvandsbeskyttelse.

Ifølge kompetencefordelingsplanen er det Miljø- og Teknikudvalget, der kan afgøre sager i forbindelse med udbringning af slam.

Økonomiske konsekvenser

Ingen økonomiske konsekvenser.

Lovgrundlag

§19 og §24 i Lov om Miljøbeskyttelse, §7 og §28, stk. 2, i bekendtgørelse om anvendelse af affald på landbrugsjord (Slambekendtgørelsen).

Indstilling

Byg- og miljøchefen indstiller, at

1. forvaltningen fortsat følger vejledninger fra Miljøstyrelsen alternativt, at
2. slam med PFAS som udgangspunkt ikke accepteres indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og vandværkers indvindingsoplande (IOL) med mindre særlige forhold taler for, at det kan ske uden risiko.
3. krav til udbringning på øvrige arealer skærpes så udbringning på arealer, der hælder mod søer og vandløb med en hældning på over 6 procent som udgangspunkt undgås de første 20 meter fra vandløb/sø.

Beslutning i Miljø- og Teknikudvalget den 22-05-2023

Et flertal (Niels Ole Birk (V), Niels Skov Pedersen (C) og Jens Meilvang (I)) godkendte, at vejledninger fra Miljøstyrelsen fortsat følges (indstillingens punkt 1).

Et mindretal (Niels Basballe (A) og Aleksander Myrhøj (F)) ønsker, at slam med PFAS som udgangspunkt ikke accepteres indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og vandværkers indvindingsoplande (IOL) med mindre særlige forhold taler for, at det kan ske uden risiko (indstillingens punkt 2).

Aleksander Myrhøj (F) ønsker desuden, at krav til udbringning på øvrige arealer skærpes så udbringning på arealer, der hælder mod søer og vandløb med en hældning på over 6 procent som udgangspunkt undgås de første 20 meter fra vandløb/sø (indstillingens punkt 3).

Udvalgsmedlem Aleksander Myrhøj (F) benytter sig af standsningsretten, hvorefter sagen behandles i Kommunalbestyrelsen ved først kommende kommunalbestyrelsesmøde.

Bilag:

1 - Åben Notat om håndtering af spildevandsslam i andre (55114/23) (H)
3469533 kommuner